

KAD NE POŠTUJEŠ PRAVILA, ONDA...

U psihi čoveka je, naročito na našem podneblju, da ne poštuje pravila. Da krši pravila. Da, kad god može izbegne pravila, dogovore, obaveze...

Brojni su primeri. Nailazimo na njih svaki dan, na ovaj ili onaj način. Imam zakazano kod zubara u 16 časova. Čekam u redu, regularno. Primećujem da ulaze, preko reda, noseći kese. Jedan drugi, peti... Vreme prolazi. Verovatno da nose darove za doktora, ali preteraše ga sa ulascima preko reda. Već sam shvatila da je najbolji načlin da se završi posao - poznanstvo ili veza. Ajde kad kod doktora dodje neka koleginica bez čekanja, ali i tetka, komšinica, pa neka dalja strina, zatim spremačica i njena familija. Verujem da ni doktorima nije prijatno ni lako. Kako u pošti čekaju u redu da uzmu novac i ne ljute se? Ponekad je tu unifomisano lice, tek da podseti na pravila ponašanja...

Blagi užas. To me tako nervira, iznervira. To nepoštovanje reda, mog vremena, mojih živaca. A ja sedim i čekam. Prolazi vreme. Prima me posle 45 minuta. I šta? Naravno da ću reagovati. I kažem: Mislila sam da ćete me primiti tek naveče. Ne bi joj pravo. Majka me štipa, gurka. Jer zna da je proteza kod privatnog zubara nekoliko stotina evra...

Ili, drugi primer. Odem kod doktora, kašljem, dugo, uporno... Neće da me prime, doktorica radi u drugoj smeni. Ja sama, bez majke, jer ona radi. Zovem je i, od besa, krenu suze, glas treperi... Čuje me sestra i, naravno, uznemiri se. Prime me. Jao, pa devojčice, pa šta je, pa nemoj, pa sad ćemo da te primimo... Možda se i uplašila da ne bude neprijatnosti za njih? Možda je bila zaista milostiva? Ko će znati... Ljudska je ćud veoma neobična.

Da li moramo tako daveka da reagujemo, sa suzama ili besom, da bismo završili neki posao?

Kažu kad sedneš u pogrešan voz, svaka ti je stanica pogrešna... Ako si kao dete usvojio neka pravila ponašanja, kulturu ophodjenja, pratiće te i dalje, do kraja. Ukoliko nisi u predškolskom ili školskom uzrastu socijalno oblikovan i naučio da poštuješ pravila – nećeš umeti ni kasnije.

Nije fer da dete koje uči i trudi se da stekne neko znanje nazivaju štreberom. Nije lepo dirati ili imitirati, ismejavati decu sa posebnim potrebama ili različitu, na bilo koji način, od drugih. Svako ima neki problem, muku, osobenost. Treba ga uvažiti, biti tolerantan i razumeti ga. Pokušati da pomogneš. Ništa ne košta osmeh ili lepa reč. A boli teška i surova, kao oštrica noža.

Šta se dešava kada ne poštuju pravila? Zavisi... Ali, obično ništa ili malo. Poneka kazna za prelaz preko neobeležnog pešačkog ako te uhvati milicioner. Kazna za nepropisno parkiranje, obično se zgužva papir. Kazna za ružnu reč ili udarac - često samo usmena opomena. Ali, ako se u dubini duše, srca, unutra, ne promenimo - onda nema ni sankcija. Nisu nam potrebne kazne da bismo promenili ponašanje. To se uči od malih nogu, to se usađuje. I ja znam da moram ulicu da predem na zeleno. Ne pretrčavam, jer time rizikujem i svoj život i drugih. I znam da moram da ustanem sat vremena ranije da bih stigla na vreme u školu. I znam da moram da učim da ne bih

dobila jedinicu... I znam da računi moraju da se plaćaju... I da ne treba da se krade, laže, ugnjetava neko drugi. I toga se pridržavam.

Ne želim da ni sebi, ni drugima, postavljam klipove pred točkove... Dug je to proces, proces promene. Ali je to, istovremeno, i siguran i jedini moguć put ka uspehu pojedinca, porodice, zemlje. Poštovanje pravila. A sankcije su tu, da nas povremeno udare po prstima, kada, nesvesno, pogrešimo neku notu... I onda ćemo se truditi da nikad više ne ponovimo taj ton. Da melodija bude tačna, lepršava i da nas lagano i sigurno vodi u bolju budućnost...

Sara Milojević, III/3

Prva kragujevačka gimnazija